

1. Naj bo $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ matrika, ki ima vse lastne vrednosti nenegativne.

- Pokaži, da je A obrnljiva, če in samo če so njene lastne vrednosti (strogo) pozitivne.
- Recimo, da je A obrnljiva. Dokaži, da so vse lastne vrednosti A pozitivne le, če so vse lastne vrednosti A^{-1} pozitivne.
- Recimo, da velja še $A^T = A$. Utemelji, da obstaja matrika S , ki ima vse lastne vrednosti nenegativne in velja $S^2 = A$. Tako matriko S označimo z $S = \sqrt{A}$.

2. Dana je matrika

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 3 & 6 & 3 \\ 1 & 3 & 2 \end{bmatrix}.$$

- Poišči vse lastne vektorje in pripadajoče lastne vrednosti matrike A .
  - Izračunaj $\sqrt{A}$.
3. (a) Preveri, da ima za vsako matriko $M \in \mathbb{R}^{m \times n}$ matrika $M^T M$ nenegativne lastne vrednosti.
Namig: Kaj je skalarni produkt $M^T M \mathbf{v}$ in $\mathbf{v}$ za lastni vektor $\mathbf{v}$ matrike $M^T M$?
- (b) Utemelji, da je Frobeniusova norma *submultiplikativna*, tj. velja

$$\|AB\|_F \leq \|A\|_F \|B\|_F$$

za vse $A, B \in \mathbb{R}^{m \times n}$.

Namig: Uporabi Cauchy–Schwarzovo neenakost za Frobeniusov skalarni produkt in (a).

4. Poišči razcep Cholesky-ega ($A = LL^T$, kjer je L spodnje trikotna matrika) matrike

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 2 & 8 & 2 \\ -1 & 2 & 6 \end{bmatrix}$$

z uporabo spodnjega (rekurzivnega) algoritma:

Simetrično matriko $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$ zapišemo v bločni obliki

$$A_1 := A = \begin{bmatrix} a_{11} & \mathbf{b}^T \\ \mathbf{b} & B \end{bmatrix}$$

in definiramo

$$L_1 := \begin{bmatrix} \sqrt{a_{11}} & \mathbf{0}^T \\ \frac{1}{\sqrt{a_{11}}} \mathbf{b} & I_{n-1} \end{bmatrix}.$$

Tedaj je

$$A_1 = \begin{bmatrix} a_{11} & \mathbf{b}^T \\ \mathbf{b} & B \end{bmatrix} = L_1 \begin{bmatrix} 1 & \mathbf{0}^T \\ \mathbf{0} & B - \frac{1}{a_{11}} \mathbf{b} \mathbf{b}^T \end{bmatrix} L_1^T.$$

Ponovimo na simetrični matriki $A_2 := B - \frac{1}{a_{11}} \mathbf{b} \mathbf{b}^T \in \mathbb{R}^{(n-1) \times (n-1)}$.

Naj bodo $L_2, L_3, \dots, L_n$ matrike, ki jih dobimo v ponovljenih korakih. Matrika L je potem

$$L = L_1 \cdot \begin{bmatrix} 1 & \mathbf{0}^T \\ \mathbf{0} & L_2 \end{bmatrix} \cdots \begin{bmatrix} I_{n-1} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0}^T & L_n \end{bmatrix}.$$

5. Dani sta matriki

$$J = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 \\ 0 & -1 & 0 \\ 2 & 0 & 1 \end{bmatrix} \text{ in } N = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}.$$

- Prepričaj se, da imata matriki J in $J + N$ enaka karakteristična polinoma (in zato enake lastne vrednosti).
- Poišči lastne vrednosti matrik J in $J + N$.
- Diagonaliziraj matriko J v ortonormirani bazi $\mathbb{R}^3$ – poišči diagonalno matriko D ter ortogonalno matriko Q , da bo $J = QDQ^T$.
- Se da matriko $J + N$ tudi diagonalizirati? Zakaj oz. zakaj ne?

6. Poišči (ekonomični) singularni razcep matrike

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ -2 & 2 \\ 1 & 0 \end{bmatrix},$$

tj. poišči ortogonalni matriki U in V ter (kvadratno) diagonalno matriko S , da bo $A = USV^T$. Lahko slediš tem korakom:

- Diagonaliziraj $A^T A$ v ortonormirani bazi $\mathbb{R}^2$. Prepričaj se, da je prehodna matrika ravno V , diagonalna matrika pa točno S^2 .
- S pomočjo S in V iz prejšnje točke ter zapisa $A = USV^T$ določi še U .

7. Poišči matriki ranga 1 in 2, ki sta v Frobeniusovi normi najbližji matriki

$$K = \begin{bmatrix} 2 & 2 & 1 \\ 2 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 2 \end{bmatrix},$$

tj. tisti matriki $X_1, X_2 \in \mathbb{R}^{3 \times 3}$ rangov 1 in 2, za kateri sta števili $\|X_1 - K\|_F$ ter $\|X_2 - K\|_F$ najmanjši možno.

8. Naj bo

$$A = \begin{bmatrix} 4 & 2 & -2 \\ 2 & 2 & 1 \\ -2 & 1 & 6 \end{bmatrix} \text{ in } B = \begin{bmatrix} 3 & -4 & -4 \\ -4 & 2 & -2 \\ -4 & -2 & -5 \end{bmatrix}$$

- Točno ena izmed matrik A in B je pozitivno semidefinitna. Katera? Utemelji odgovor.
- Za tisto matriko, ki je pozitivno semidefinitna, izračunaj razcep Choleskega, tj. poišči spodnje-trikotno matriko L , za katero velja $A = LL^T$.

① $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$, vse lastne vrednosti so nenegativne
 $\lambda_1, \dots, \lambda_n \geq 0$

a) A obrnljiva $\Leftrightarrow \lambda_1 \dots \lambda_n > 0$

Vemo: $\det(A) = \lambda_1 \cdot \dots \cdot \lambda_n$

Če $\lambda_1 \dots \lambda_n > 0 \Rightarrow \det(A) > 0 \Rightarrow A$ je obrnljiva

Če A obrnljiva $\Rightarrow \det(A) \neq 0 \Rightarrow \lambda_1 \dots \lambda_n \neq 0 \Rightarrow$ nobena ni nič
 $\Rightarrow \lambda_1 \dots \lambda_n > 0$
(skupaj s predp.)

b) Recimo, da je A obrnljiva

lvr. A so pozitivno $\Leftrightarrow$ lvr. A^{-1} so pozitivno

Recimo, da imamo

$$Av = \lambda v \quad | \cdot A^{-1}$$

$$v = \lambda A^{-1}v$$

$$A^{-1}v = \lambda^{-1}v \quad \Rightarrow \lambda^{-1} \text{ je lvr. za } A^{-1}$$

λ in λ^{-1} sta istega porednaka.

Mimograde:

$$A = PDP^{-1} \Rightarrow A^{-1} = PD^{-1}P^{-1}$$

$$A^{-1} = PD^{-1}P^{-1}$$

$$\begin{bmatrix} \frac{1}{\lambda_1} & & \\ & \ddots & \\ & & \frac{1}{\lambda_n} \end{bmatrix}$$

c) Recimo, da je A diagonalizibilna.

Utemelji, da obstaja matrika S , ki ima same nenegativne lastne vrednosti in da je $S^2 = A$ ($S = \sqrt{A}$).

Imamo razcep

$$A = P D P^{-1}, \quad D = \begin{bmatrix} \lambda_1 & & \\ & \ddots & \\ & & \lambda_n \end{bmatrix}, \quad \lambda_1, \dots, \lambda_n \geq 0$$

(glej prejšnji primer za $\sqrt{\cdot}$)

$$\text{Definirajmo } S = P \sqrt{D} P^{-1} = P \begin{bmatrix} \sqrt{\lambda_1} & & \\ & \ddots & \\ & & \sqrt{\lambda_n} \end{bmatrix} P^{-1}$$

velja $\sqrt{D} \cdot \sqrt{D} = D$

$$S^2 = P \sqrt{D} P^{-1} P \sqrt{D} P^{-1} = P \sqrt{D} \sqrt{D} P^{-1} = P D P^{-1} = A$$

$$\text{Tj. } A^{\frac{1}{2}} = P D^{\frac{1}{2}} P^{-1}$$

za $A = \begin{bmatrix} a & c \\ c & b \end{bmatrix}$ ne obstaja tak $S \Rightarrow$ ni diagonalizibilna

$A \geq A$

A je PSD $\Leftrightarrow$ vse lvr. so nenegativne ($\lambda_1, \dots, \lambda_n \geq 0$)
 $\Leftrightarrow$ za vse vektorje velja $\langle Av, v \rangle \geq 0$
sk. prod. $= (Av)^T v$

Če $A^T = A$ imamo $A = Q D Q^T$

če je A še PSD $\Rightarrow$ lahko definiramo $\sqrt{A}$, ki je tudi PSD

2

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 3 & 6 & 3 \\ 1 & 3 & 2 \end{bmatrix}$$

simetriškas $\rightarrow$ se da diag.

a) Ieracinājimo l.vr.

$$\begin{vmatrix} 2-\lambda & 3 & 1 \\ 3 & 6-\lambda & 3 \\ 1 & 3 & 2-\lambda \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 2-\lambda & 3 & 1 \\ 3 & 6-\lambda & 3 \\ -1+\lambda & 0 & 1+\lambda \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 3-\lambda & 3 & 1 \\ 6 & 6-\lambda & 3 \\ 0 & 0 & 1-\lambda \end{vmatrix} =$$

$$= (1-\lambda) \begin{vmatrix} 3-\lambda & 3 \\ 6 & 6-\lambda \end{vmatrix} = (1-\lambda) ((3-\lambda)(6-\lambda) - 18) =$$

$$= (1-\lambda)(-3\lambda + \lambda^2) = \lambda(1-\lambda)(-3+\lambda)$$

$$\lambda_1 = 0 \quad \lambda_2 = 1 \quad \lambda_3 = 3$$

$$\boxed{\lambda_3 = 3}$$

$$\begin{bmatrix} -7 & 3 & 1 \\ 3 & -3 & 3 \\ 1 & 3 & -7 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ -3 & -1 & 3 \\ 7 & 1 & -7 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} -1 & 1 & 1 \\ 0 & -4 & 0 \\ 7 & 1 & -7 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & -1 \end{bmatrix} \sim$$

$$\sim \begin{bmatrix} ?? \\ ? \\ ? \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad \begin{array}{l} x - z = 0 \\ y + 2z = 0 \end{array} \quad v_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

PREVERI

$$\boxed{\lambda_2 = 1}$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 3 & 1 \\ 3 & 5 & 3 \\ 1 & 3 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 1 \\ 3 & 5 & 3 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad \begin{array}{l} x+z=0 \\ y=0 \end{array} \quad v_2 = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$\lambda_3 = 0$$

$$\begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 3 & 6 & 3 \\ 1 & 3 & 2 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 \\ 2 & 3 & 1 \\ 3 & 6 & 1 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 \\ 0 & -3 & -3 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 3 & 2 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \sim \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$\begin{aligned} x - z &= 0 \\ y + z &= 0 \end{aligned} \quad v_3 = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$D = \begin{bmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \quad Q = [q_1 \ q_2 \ q_3] \quad q_1 = \dots, q_2 = \dots, q_3 = \frac{1}{\sqrt{3}} v_3$$

$\uparrow$
 l.v.r.

$$\sqrt{A} = Q \begin{bmatrix} 3 & & \\ & 1 & \\ & & 0 \end{bmatrix} Q^T$$

$$A = Q D Q^T = [q_1 \ q_2 \ \dots \ q_n] \begin{bmatrix} \lambda_1 & & \\ & \lambda_2 & \\ & & \lambda_n \end{bmatrix} \begin{bmatrix} q_1^T \\ \vdots \\ q_n^T \end{bmatrix} = \dots =$$

$$= \lambda_1 q_1 q_1^T + \lambda_2 q_2 q_2^T + \dots + \lambda_n q_n q_n^T$$

$$\sqrt{A} = 3 q_1 q_1^T + 1 \cdot q_2 q_2^T = 3 \cdot \frac{1}{6} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} + \frac{1}{2} \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 0 & 1 \end{bmatrix} =$$

$$= \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & 4 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix} + \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 \\ -1 & 0 & 1 \end{bmatrix} = \frac{1}{2} \begin{bmatrix} 2 & 2 & 0 \\ 2 & 4 & 2 \\ 0 & 2 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \end{bmatrix} = S$$

③ a) $A \in \mathbb{R}^{n \times n}$

$A^T A$ je PSD

$M = A^T A \in \mathbb{R}^{m \times n}$

$${}^m \begin{bmatrix} A^T \\ \vdots \\ A^T \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A \\ \vdots \\ A \end{bmatrix} {}^n$$

$(A^T A)^T = A^T (A^T)^T = A^T A$ simetrična

Naj bo $v \in \mathbb{R}^n$

$$\begin{aligned} \langle Mv, v \rangle &= \langle A^T A v, v \rangle = (A^T A v)^T v = v^T A^T A v \\ &= (A v)^T A v = \langle A v, A v \rangle = \|A v\|^2 \geq 0 \end{aligned}$$

Cauchy-Schwarzova neenakost:

$|\langle u, v \rangle| \leq \|u\| \cdot \|v\|$ (tudi $|\langle A, B \rangle_F| \leq \|A\|_F \cdot \|B\|_F$)

$\langle A, B \rangle_F = \text{tr}(A^T B)$ $\|A\|_F^2 = \text{tr}(A^T A)$

Veja:

$\langle A - xB, A - xB \rangle \geq 0$ za vse $A, B \in \mathbb{R}^{n \times m}$
 $x \in \mathbb{R}$

"
 $\langle A, A \rangle_F - x \langle A, B \rangle_F - x \langle B, A \rangle_F + x^2 \langle B, B \rangle_F =$

$= x^2 \|B\|_F^2 - 2x \langle A, B \rangle_F + \|A\|_F^2 = p(x)$

    "   "   "   vemo, da je povsod neneg. pogoji $D \leq 0$

$D = b^2 - 4ac = 4|\langle A, B \rangle_F|^2 - 4\|A\|_F^2 \|B\|_F^2 \leq 0 \Rightarrow |\langle A, B \rangle_F|^2 \leq \|A\|_F^2 \|B\|_F^2$